

16

AVANTGARDEN OVERGIVER SIG ALDRIG

Af
PER JONAS STORSVE
OVERINSPEKTØR VED
TEGNINGSSAMLINGEN,
CENTRE POMPIDOU

I 2016 fik Asger Jorns berømte billede "L'avangarde se rend pas" takket være Ny Carlsbergfondet et nyt og endegyldigt opholdssted på Centre Pompidou i Paris. Her blev det i adskillige måneder vist på hæderspladsen ved indgangen til museet, hvor blot de allervigtigste nyerehvervelser bliver præsenteret for publikum.

Nogle kender Asger Jorn som en farverig, populær maler, men han var også en radikal vane-udfordrer og udtalte bl.a.: "Maleriet, det er færdigt. Man kan lige så godt give det nådestødet...".

L'avant-garde se rend pas, 1962,
olie på lærred, 73 x 60 cm.
Centre Pompidou, Paris.

Modifikationsbillederne var blot en lille del af Asger Jorns store, alsidige produktion. Dette ekspressive maleri, *L'offre et la demande*, 1969, donerede Ny Carlsbergfondet til museet Kunsten i Aalborg i 2014. Billedet var med på Statens Museum for Kunsts Asger Jorn-udstilling *Rastløs Rebel* samme år og kunne også ses, da Guggenheim-museet i New York tilbage i 1982 viste Jorns hovedværker.

L'offre et la demande, 1969
Olie på lærred, 130 x 95 cm.
KUNSTEN Aalborg.

Udstillingen, der i modsætning til de tidligere humoristisk betonedede landskabsmodifikationer var samfundskritisk og dystre, behagede hverken samlere eller publikum – Jorn havde heller ikke noget som helst ønske om at behage – og galleriets ejer, Rudy Augustinci, havde svært ved at sælge malerierne.

O mkring 1960 skabte Asger Jorn to serier af sine såkaldte ”modifikationer”, malerier udført oven på ældre billeder købt på loppemarkeder i Paris. Den første serie blev udstillet i Galerie Rive Gauche i Paris i maj 1959, heriblandt Pompidoucentrets ”Dovregubben” og Museum Jorns ”Foruroligere cølling” (*Le Canard inquiétant*). I en slags manifest trykt i udstillingskataloget henvendte Jorn sig med vanlig humoristisk sans ”til det brede publikum”. Han skrev:

”Vær moderne samlere, museer. Har De gamle malerier, så fortvivl ikke. Bevar Deres minder men udvid dem så de svarer til Deres tid. Hvorfor forlade det gamle hvis man kan modernisere det med nogle få penselstrøg? Det giver aktualitet til deres gamle kultur. Være med på noderne og elegant på samme tid. Maleriet, det er færdigt. Man kan lige så godt give det nådestødet...”

Samfundskritisk Jorn

Hvor den første serie hovedsageligt bestod af landskaber, var de ”Nouvelles defigurations”, som han udstillede tre år senere, stadig i Galerie Rive Gauche, domineret af figurbilleder. Hovedværket var et portræt af en konfirmandinde i hvid kjole, som Jorn, med behørig reference til Marcel Duchamp og hans L.H.O.O.Q., havde påmalet moustache og et lille fip-skæg. På baggrunden havde han skrevet sætningen *L'avangarde se rend pas* (*Avant-garden giver sig ikke*) med sin vanlige disrespekt for fransk stavnings og syntaks, sammen med et par graffiti-lignende figurer. Udstillingen, der i modsætning til de tidligere humoristisk betonedede landskabsmodifikationer var samfundskritisk og dystre, behagede hverken samlere eller publikum – Jorn havde heller ikke noget som helst ønske om at behage – og galleriets ejer, Rudy Augustinci, havde svært ved at sælge malerierne. Jorn-eksperten, kunsthistorikeren Troels Andersen kan dog fortælle, at den italienske samler Paolo Marinotti erhvervede hele fem modifikationer.

Frugtbar byttehandel

Mange år senere var ”Avant-garden gir sig ikke” endt hos Jean Pollak, ejer af Galerie Ariel i Paris, der aldrig arbejdede direkte sammen med Jorn, men som igennem årene håndterede en del af hans værker. Desuden skabte han selv en fin privatsamling, der bl.a. indeholdt adskillige malerier af den danske

kunstner, heriblandt ”*Le Soleil m'emmerde*”, 1961, som takket være Ny Carlsbergfondets støtte i dag hænger på Statens Museum for Kunst.

Engang i 1970'erne så Pierre Alechinsky Jorns modifikation i Galerie Ariel og tilbød Jean Pollak en byttehandel med et af hans egne malerier mod at få ”Avant-garden gir sig ikke”. Således kom maleriet til Pierre og Micky Alechinskys samling, hvor det er forblevet lige siden. Alechinsky havde med årene samlet en ret stor samling af Jorns modifikationer, hvoraf han for nogle år siden forærede i hvert fald fem (”*Grand baiser au Cardinal d'Amérique*”; ”*Le Pêcheur*”; ”*Il faut porter la fortune du bonheur*”; ”*L'amour s'avance sur la balance ou la grande illusion*” og ”*Souriez rue froide*”, alle fra 1962-udstillingen) til Musée Jenisch i Vevey (Schweiz). Men ”Avant-garden gir sig ikke” forblev i Alechinskys samling. Pierre og Micky Alechinsky har altid gavmildt lånt maleriet ud til udstillinger, heriblandt til Dorthe Aagesens store retrospektive fejring af Jorn på Statens Museum for Kunst i anledning af 100 året for hans fødsel i 2013.

På plads på Pompidou

I 2016 fik værket så et nyt og endegyldigt opholdssted på Centre Pompidou i Paris, hvor det i adskillige måneder blev vist på hæderspladsen ved indgangen til museet, hvor blot de allervigtigste nyhvervelser bliver præsenteret for publikum, inden det blev hængt ind i samlingen. Netop fordi det drejede sig om Centre Pompidou, og fordi Ny Carlsbergfondet havde indvilliget i generøst at støtte købet, havde Pierre og Mickey Alechinsky accepteret at sælge værket, der optog en ganske særlig plads i deres samling, som i øvrigt omfatter andre vigtige værker af Asger Jorn.

På Centre Pompidou kommer det i selskab med andre malerier af Jorn (”*Femme du 5 octobre*”, 1958; ”*Dovregubben*”, 1959; ”*Tête de turc*”, 1967; ”*Kyotosmorama*”, 1969-70 og ”*Le bon sauvage*”, 1969). Denne gruppe af hovedsageligt senere Jorn-malerier, der stadig mangler et væsentligt værk fra 1940'erne eller fra de tidlige 1950'ere, får med ”Avant-garden gir sig ikke” et nyt fokuspunkt, der præsenterer en Asger Jorn, der for længst har lagt Cobra-tiden og dens aganakker og andre fantasiskabninger fra sig, og som netop indskraver sig radikalt i de tidlige 1960'eres europæiske avant-garde.

